

Monumentnummer*: 510816

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 juli 1998
Kadaster deel/nr 82784/24

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wetsinge Het Hogeland Groningen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Adorp F 111

Omschrijving**

Inleiding

ZAALKERK, getuige de gevelsteen gebouwd in 1840 naar een ontwerp in Neo-Classicistische stijl van architect P.M. Kruizinga voor de Nederlands Hervormde gemeenten van Sauwerd en Wetsinge. De kleine zaalkerk werd gebouwd ter vervanging van de twee Middeleeuwse kerken van Wetsinge en Sauwerd die in verval waren geraakt en vervolgens werden afgebroken. De nieuwe kerk is gebouwd op de wierde van Klein Wetsinge, een centrale locatie ten opzichte van beide kerkelijke gemeenten. De luidklok daterend uit 1609 die in de houten dakruiter is geplaatst, is afkomstig van de oude kerk van Sauwerd.

Het hekwerk dat voor het kerkgebouw staat, is vermoedelijk omstreeks 1900 geplaatst; het bestaat uit twee vierkante gepleisterde pijlers met daartussen twee beweegbare hekwerken van smeedijzer.

Omschrijving

ZAALKERK opgemetseld van rode baksteen en gedekt door zadelschilddak van geglazuurde zwarte Hollandse pannen. Gevels hebben laag trasraam van gesinterde rode baksteen; op hoeken en in gevels pilasters van baksteen; gevels worden beëindigd door geprofileerde bakgoot. Vensters zijn rondboogvensters met houten roedenverdeling, beëindigd door een rollaag.

Voorgevel, oostgevel wordt door twee pilasters in drie gevelvelden verdeeld; entree bevindt zich in middelste gevelveld; dubbele paneeluur met daarboven een halfroond bovenlicht met houten roedenverdeling; houten omlijsting afgedekt door kroonlijst. Boven entree een natuurstenen gevelsteen met opschrift: 'Het zal worden een kudde, een herder. Joh. 10:16. Gesticht in 1840 Vereniging

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Wetsinge Sauwerd' gevolgd door de namen van de kerkeeraadsleden, de predikant en P.M. Kruizinga, architect. Boven gevelsteen een klein rondboogvenster. Middelste gevelveld wordt beëindigd door geornamenteerde kroonlijst met daarboven een houten dakruiter; dakruiter heeft vierkante onderbouw van hout met als borstwering een houten hekwerk; op onderbouw is een achthoekig opgewerkt tussengedeelte van hout geplaatst, waar zich de klok bevindt; tussengedeelte wordt gedekt door een achthoekige torenspits met een naar binnen geknikt dak bekroond door twee metalen bollen. Aan weerszijden van entree, in buitenste gevelvelden een rondboogvenster. Zuid- en noordgevel hebben elk zes gevelvelden; in buitenste gevelvelden een blind rondboogvenster, in overige gevelvelden een rondboogvenster. Achtergevel, westgevel, heeft twee blinde rondboogvensters.

INTERIEUR heeft enkele wijzigingen ondergaan: de banken zijn verdwenen en de ruimten aan weerszijden van het portaal zijn niet-origineel. Zaal wordt gedekt door een houten tongewelf versterkt door ijzeren trekstangen; midden in gewelf twee gietijzeren luchtroosters. Aan westelijke muur een originele houten kansel, vermoedelijk afkomstig van de oude kerk van Wetsinge; met aan zuidzijde een houten trap; kansel zelf is driezijdig met op de vier hoeken een pilaster en daartussen een paneel, beëindigd door een kroonlijst; boven het middelste paneel een houten plank, waarop de bijbel is gelegen; boven kansel een zeshoekig houten klankbord. Aan oostzijde een verdieping voor het orgel gesteund door twee gietijzeren zuilen.

Waardering

Zaalkerk van algemeen architectuur- en cultuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een eenvoudige zaalkerk dat gedeeld werd door de twee kerkelijke gemeenten Sauwerd en Wetsinge uit het tweede kwart van de negentiende eeuw in de provincie Groningen
- vanwege de sobere vormgeving in Neo-Classicistische stijl
- vanwege de hoge mate van gaafheid van exterieur en delen van het interieur
- vanwege de beeldbepalende ligging in het dorp Klein Wetsinge

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk